

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра практичної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор навчально-наукового
інституту

«Українська інженерно-педагогічна
академія»

Денис КОВАЛЕНКО

«___» _____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи практичної психології

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврській) _____
галузь знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки _____
(шифр і назва)
спеціальність _____ 053 Психологія _____
(шифр і назва)
освітня програма _____ Практична психологія _____
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ обов'язкова _____
(обов'язкова / за вибором)
інститут _____ ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія» _____

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ «УІПА»

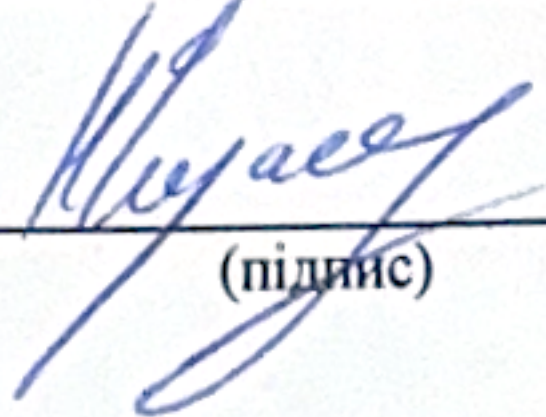
«25» червня 2025 року, протокол № 10

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (Казарова Г. М., канд. психол. наук, доцент, доцент каф. практичної психології)

Програму схвалено на засіданні кафедри
практичної психології

Протокол від «5» червня 2025 року № 11

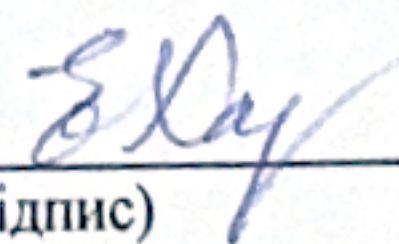
Завідувач кафедри праткичної психології

(підпис)

Кучеренко Н. С.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником
проектної групи) Практична психологія
(назва освітньої програми)

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи)

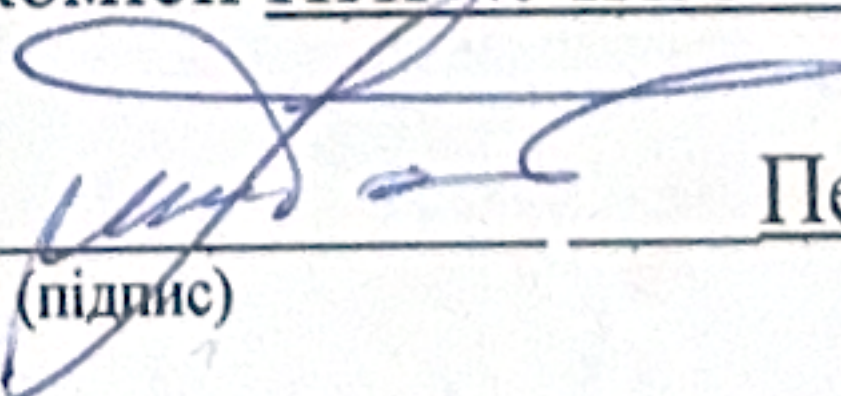

(підпис)

Харцій О.М.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією
Навчально наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія»
(назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна)

Протокол від «24» червня 2025 року № 7

Голова науково-методичної комісії ННІ «УІПА»

(підпис)

Петров С.В.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи практичної психології» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки «Практична психологія»

перший (бакалаврський)
(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 053 Психологія

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладення дисципліни є ознайомити студентів з основними напрямками та технологіями роботи практичного психолога. Отримані в курсі психологічні знання та вміння повинні допомогти майбутньому практичному психологу в практичній діяльності, що спрямована на вирішення конкретних проблем конкретної особистості або групи людей.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- сформулювати адекватне уявлення студентів про особливості практичної психології на сучасному етапі розвитку психологічної науки.
- озброїти студентів знаннями основних напрямків і видів професійної діяльності та особливостей роботи практичного психолога з різними віковими групами, і.
- сформулювати здатність до розуміння особливостей професійної діяльності практичного психолога в психологічних службах в закладах освіти, організаціях, підприємствах, установах всіх форм власності.

Заплановані компетентості:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.

СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК15. Здатність до розуміння особливостей професійної діяльності практичного психолога в психологічних службах в закладах освіти, організаціях, підприємствах, установах всіх форм власності.

СК16. Здатність оцінювати проблеми, психологічні особливості працівників організації, соціально-психологічні чинники середовища, у якому вони перебувають.

СК17. Здатність визначати чинники та особливості соціально-психологічного клімату в освітніх та професійних організаціях.

1.3. Кількість кредитів: 4

1.4. Загальна кількість годин: 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	

3-й	3-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
20 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
40 год.	10 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
60 год.	102 год.
у тому числі індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПР19. Ефективно виконувати професійну діяльність в психологічних службах закладів освіти, організацій, підприємств, установ всіх форм власності.

ПР20. Складати та реалізовувати програми психологічного супроводу професійної діяльності, забезпечення професійної дієздатності, підвищення рівня адаптації до динамічного соціального середовища

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Практична психологія: сучасний погляд

Тема 1. Практична психологія як наука та практика

Поняття про психологічну практику. Розвиток психології в ХХ ст. Структура сучасної психологічної науки. Методологічний аналіз психологічної практики. Критерії, за якими визначаються основні форми психопрактики. Типи психологічної практики. Основні передумови та витоки появи професій, які відносяться до психологічної допомоги. Проблематика та особливості розвитку психологічної допомоги у сучасному світі.

Тема 2. Особистість практичного психолога

Основні вимоги до особистості і професійної діяльності психолога. Загальні принципи і правила роботи психолога. Поняття про професіограму. “Типи” психологів. Поняття про модель професійної діяльності та складності її побудови. Відокремленість психологічної практики від інших соціально – психологічних служб та охорони

здоров'я. Примірні моделі роботи практичного психолога та його професійної діяльності.

Тема 3. Основні напрями роботи практичного психолога

Основні вимоги до особистості і професійної діяльності практичного психолога. Загальні принципи і правила роботи практичного психолога. Психологічна просвіта. Превентивний напрям, психопрофілактика. Психологічна діагностика: основні принципи та можливості та функції. Психологічне консультування. Психологічна корекція та психотерапія.

Розділ 2. Основні види професійної діяльності практичного психолога

Тема 4. Психологічна діагностика як основа практичної діяльності психолога

Сучасне поняття психодіагностики. Психологічний діагноз. Предмет психодіагностики. Поняття норми. Процедури та методи психодіагностики. Завдання психодіагностичного обстеження. Отримання психологічної інформації в роботі психодіагноста та її використання.

Тема 5. Психологічне консультування в діяльності психолога

Загальне уявлення про психологічне консультування. Критерії ефективності цього виду професійної діяльності. Принципи поведінки та вимоги до психолога – консультанта. Види психологічного консультування, їх специфіка.

Тема 6. Психокорекція як напрям діяльності психолога

Поняття психологічної корекції. Аналіз категорії норми. Підходи закордонної психології до проблем корекції. Зміст та методи психокорекційної роботи. Специфіка психокорекційного процесу.

Розділ 3. Технології роботи практичного психолога

Тема 7. Технологія роботи психолога у закладах освіти

Визначення нормативно-вікових та індивідуальних рівнів розвитку дитини. Особливості психічного розвитку дитини. Основні проблеми психічного розвитку дітей новонародженого та немовлячого віку. Основні проблеми психічного та особистісного розвитку дітей раннього дитячого віку. Основні проблеми психічного та особистісного розвитку дітей дошкільного віку. Дошкільники групи ризику. Визначення психологічної готовності дошкільників до навчання в школі. Підходи до діагностики дітей дошкільного віку. Корекційно-розвивальна робота з дітьми дошкільного віку. Характеристика психотерапії як складової дитячої практичної психології. Моделі, форми, види психотерапії. Основні напрями психотерапії.

Тема 8. Роль і місце практичного психолога на підприємствах, в організаціях

Види і форми психологічної діяльності в організації. Основні завдання психолога в організаціях та на підприємстві. Оптимізація діяльності людини і її поведінки в цілому, встановлення причин відхилень у його діяльності і невдач. Знаходження шляхів подолання проблем у професійної діяльності. Підбір персоналу, навчання та розвиток персоналу. Оцінка персоналу. Консультаційної та психотерапевтична діяльність в організаціях.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма

	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Практична психологія: сучасний погляд												
Тема 1. Практична психологія як наука та практика	12	2	4			6	12	2				10
Тема 2. Особистість практичного психолога	12	2	4			6	10					10
Тема 3. Основні напрями роботи практичного психолога	14	2	4			8	22		2			20
Разом за розділом 1	38	6	12			20	44	2	2			40
Розділ 2. Основні види професійної діяльності практичного психолога												
Тема 4. Психологічна діагностика як основа практичної діяльності психолога	12	2	4			6	12		2			10
Тема 5. Психологічне консультування в діяльності психолога	14	2	4			8	14	2	2			10
Тема 6. Психокорекція як напрям діяльності психолога	12	2	4			6	22	2				20
Разом за розділом 2	38	6	12			20	48	4	4			40
Розділ 3. Технології роботи практичного психолога												
Тема 7. Технологія роботи психолога у закладах освіти	20	4	6			10	14	2	2			10
Тема 8. Роль і місце практичного психолога на підприємствах, в організаціях	24	4	10			10	14		2			12
Разом за розділом 3	44	8	16			20	28	2	4			22
Усього годин	120	20	40			60	120	8	10			102

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Практична психологія як наука та практика	4	
2.	Особистість практичного психолога	4	

3.	Основні напрями роботи практичного психолога	4	2
4.	Психологічна діагностика як основа практичної діяльності психолога	4	2
5.	Психологічне консультування в діяльності психолога	4	2
6.	Психокорекція як напрям діяльності психолога	4	
7.	Технологія роботи психолога у закладах освіти	6	2
8.	Роль і місце практичного психолога на підприємствах, в організаціях	10	2
Усього		40	10

5. Завдання для самостійної роботи

Форми організації самостійної роботи	Форми виконання самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
<i>Підготовка до лекцій та практичного заняття</i>	Опрацювання конспекту лекцій (робочого зошиту), джерел навчальної інформації (навчальної літератури) за темою та додаткової літератури (20 лекцій по 0,5 години)	10	5
	Складання тлумачного словника англійською мовою за темою лекції (8 тем)	10	10
	Підготовка до практичних занять шляхом вивчення літератури й конспекту (робочого зошиту), виконання завдань у робочих зошитах (25 по 2 години)	20	8
<i>Виконання самостійних завдань</i>	Виконання завдань для самостійної роботи на сайті дистанційної освіти (9 завдань), реферат, контрольна робота	20	79
ВСЬОГО:		60	102

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

7. Методи навчання

У залежності від виду занять використовуються такі методи:

– на лекціях – різні види бесід, розповідь, пояснення, лекція; пояснювально-ілюстративний, репродуктивний та метод проблемного викладу; ілюстрація та демонстрація;

– на практичних заняттях – тренінг, виконання практичних завдань (вправ) репродуктивного та творчого характеру, моделювання й аналіз психокорекційних, психоконсультативних практичних ситуацій, виступи з доповідями та презентаціями, тестування (психологічне);

– у ході самостійної навчально-пізнавальної діяльності – вивчення навчальної та наукової літератури; аналіз, систематизація, класифікація, конспектування освітньої інформації; виконання вправ, пошук відповідей на запитання, складання таблиць.

8. Методи контролю

Поточний контроль – виконання завдань (вправ), виступ, публічний захист виконаних завдань, усне опитування, експрес-опитування.
Підсумковий контроль – залік.

9. Схема нарахування балів

			Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Екзамен (залікова робота)	Сума	
Розділ 1			Розділ 2			Розділ 3				Реферат, контрольна робота, передбачена навчальним планом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
2	4	4	6	6	6	6	6	20	60	40
									100	

T1, T2 ... – теми розділів.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку, або екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 33 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Кузьо О. Основи психологічної практики : навчальний посібник / О. Кузьо - Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ – Львів, 2022 – 124 с.
2. Мельничук О. Б. Основи психоконсультації та психокорекції / О. Б. Мельничук - Київ : Каравела, 2023. – 390 с.
3. Приходько Ю. О. Практична психологія : введення у професію / Ю. О. Приходько – Київ : Каравела, 2023. – 248 с.
4. Слюсаревський М. М. Психологія груп / М. М. Слюсаревський, Н.В. Хазратова – Львів : Львівська політехніка, 2022 – 164 с.

Допоміжна література

1. Бушуєва Т. В. Психодіагностика : підруч. для студентів ВНЗ / Т. В. Бушуєва. - Київ ; Ніжин : Лисенко М. М. [вид.], 2016. - 503 с.
2. Дуткевич Т., Савицька О. Практична психологія. Вступ до спеціальності : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. – 256 с.
3. Дуткевич, Т. В. Теорія і практика розвивально-корекційної роботи психолога : навч. посіб. Київ : КНТ, 2017. – 265 с.
4. Мельниченко Л. М. Практична психологія в системі соціальної роботи [Текст] : [навч.-метод. посіб.] / Мельниченко Леся Миколаївна ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016. - 111 с
5. Основи психологічного консультування : навчально-методичний посібник / В. Г. Панок, І. М. Зварич, Я. В. Чапак, О. М. Чернописький – [Вид. 2-ге, стереотип.]. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. – 272 с.
6. Виноградова В. Є. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти : навч. посіб. для студентів закл. вищ. освіти / В. Є. Виноградова, В. І. Юрченко ; Тавр. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського. - 2-ге вид. - Київ : Ліра-К, 2020. – 293 с.
7. Кузікова С.Б. Основи психокорекції: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2012. – 320 с.
8. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції : навч. посіб. Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 384с.
9. Митник О. Я. Психологічне консультування : навч.-метод. посіб. / О. Я. Митник, І. В. Томаржевська ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ф-т педагогіки і психології, Каф. практ. психології. - Київ : Слово, 2016. - 123
10. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія професійної комунікації : навч. посіб. Чернівці : Книги-XXI, 2010. 528 с.
11. Практикум із групової психокорекції : підручник / С.Д. Максименко, О.О. Прокоф'єва, О.В. Царькова, О.В. Кочкурова. Мелітополь: Видавничо- поліграфічний центр «Люкс», 2015. – 414 с
12. Приходько Ю.О. Практична психологія: введення у професію : навч. посібник. Київ : Каравела, 2010. – 265 с.
13. Приходько Ю.О. Психологічний словник-довідник : навч. посіб. Київ : Каравела, 2012. – 234 с.
14. Соціально-педагогічна діагностика дітей та родин, які опинились в складних життєвих обставинах : [метод. рек.] / автори-упор.: В. Г. Панок, В. Д. Острова. – К. : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2016. – 68 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Сайт дистанційної освіти УІПА: <https://do.uipa.edu.ua/>
2. Сайт дистанційної освіти ХНУ імені В.Н. Каразіна <https://karazin.ua>
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/> –
4. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка: <http://korolenko.kharkov.com/>
5. Портал професійних психологів України «У психолога»: <http://upsihologa.com.ua/> –
6. Вісник психології і соціальної педагогіки: <http://psych.kiev.ua/nma-referats/flarefers/lang-1/referat-109/referatpart-4/index.html>

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни
_____ **Основи практичної психології** _____
(назва дисципліни)

Дію робочої програми продовжено: на 20_____/20_____ н. р.

Заступник директора інституту ННІ «УІПА»

(підпис) Сергій ПЕТРОВ
(прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20 ____ р.

Голова науково-методичної комісії _____ факультету

(підпис) _____
(прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20 ____ р.